

MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 10. Októberben 1787.

A' jó Patáki Tanúlok' igaz boldogsága ebben áll:

A' melly Tanúlónak nemes természeti
 A' Tudományt 's virtust mint fő jót szereti,
 A' Tárfaságnak bölts törvényt követi,
 A' Jóknak tetszeni van igyekezeti,
 A' kinek jó szívet reszra nem hajthatja
 A' korhelység mézes maszlagú falatja,
 A' ki tanúlását serényen folytatja,
 Ezt ám ki ki méltán boldognak mondhatja.
 Ki illy tisztelője a' szép Tudománnak,
 Annak a' jó szívek fok időt kívánnak,
 A' Grátziák rósa koszorúkat hánnak,
 Elete gyöngy élet az illy Tanítvánnak
 Nem tesz hát itt senkit boldogok sorába!
 Az, ha van a' korhely Tekések számába,
 Vagy hogy eszik, dösöl, 's vadász szabadjába,
 A' mint van az ötven-ötödik Músába,
 Ez vagy a' Poéta esze pajkoslága,
 Melly az illendőség hámján itt ki hága,
 Vagy a' kapás tzhnek maga mulatsága,
 De nem a' Patáki Músák bolondsága.

Anakreon Görög Versei, mellyeket írt az Afzszonyokról, magyarra fordítva.

A' Termézet szarvat a' bikának adott,
 A' lónak olly körmöt melly meg-nem hafadott
 A' nyúlaknak sebefs lábaknak futását,
 Az orofzlánoknak fogak tsattogását,
 Gyorsan úszni tudó erőt a' halaknak,
 Szálló tehetséget a' gyors madaraknak,
 A' Férfiaknak az hadi értelemnek
 Böltseflégét; de már az Afzszonyi nemnek
 Ezt mind nem adhatta; mellyik tehetséget
 Adta hát ezeknek? adta a' szépséget;
 Ez olly pais mellyet a' bombi fe szaggat,
 Olly kard a' melly minden vitezt edgyre nyaggat,
 Meg-gyöz tüzet, vafat, minden ellenséget,
 A' ki az Égtől nyert igézö szépséget.

Arról hogy Szükség innya, ugyan tsak Anakreon Verseiből fordítva.

A' Föld esöt iszik mikor zápor veri;
 A' Földet fel iszszak a' fának gyökeri;
 A' nagy vizeket a' Tenger szomjú szája;
 Ezt a' nap; a' napot a' Hóld karikája;
 Hát ugyan Barátim mit osztoztok velem,
 Ha én-is örömem' az italba lelem?

A' Nemes Tudományokat 's Különösen a' Poélist Tanulokhoz.

Qui studet optatam cursu contingere metam,
 Mólta tulit fecitque puer, sudavit et arsit,
 Acstinuit Venere, et vino. — — Horat.

A' régi Poéták nagy hittel beszéllik,
 Nem tudom igaz-é vagy talám meséllik:
 Hogy

Hogy míg Saturnus volt Isten e' világba,
Minden élt a' földön arany bódogságba,
Nem szántott senki-is, sem pedig nem vetett,
Még-is Uri módon minden el-élhetett;
Ha tetszett az ember szemének szájának,
A' gyümölcsök 's barmok mind kézen valának,
A' leg-jobb tsemegék edgyszeri szavára
Zápor első módra húltak asztalára,
Minden élő fának szin-méz volt mézgája,
Essentziát ontott a' nyers szőlő fája.
Ekkor még az ilyen könnyű élet mellett
Tám szorgalmatofan tanulni se kellett,
Szájából a' foha nem tanult Músának
Köz beszéd helyett-is kéz velsék folyának;
A' köz ember-is volt edgy meszfzire látó
Scipió, Seneka, Kátó, vagy bölts Plátó.
De már hogy Saturnus az égből meg-tére,
'S Birodalma szállott a' fia kezére,
Szükség az embernek fáradni és futni,
Ha dolgában kívánt végre akar jutni,
Izzadva tanuljon még gyermek korában
A' ki kívánkozik a' böltsék sorában;
Ha a' jó Poéták közzé kívánsz álni,
Nem kell itt a' munkát 's eszedet sajnálni,
Illy darabos úton kell elébb készülni,
Úgy fogunk dítsoflég szárnyain repülni.
Ezt törte Homérus, Maró-is ezt járta,
Még eddig az Halál nekik nem-is árta;
Ezen ment Young, Gellert, a' tudós Voltér-is,
Lefsz-is betsek, ha a' világ véget ér-is;
A' Nagy Gróf TELEKI, Gyöngyösi és mások
A' Magyar Pinduson meg annyi Atlások,
De míg a' dítsoflég nekik itt helyt adott,
El-hízem homlokok fok gondal izzadott.

Mert

Mert kinek elméjét munka nem reszeli,
 Nem igen leszs abból sem Póts sem Pétzeli.
 A' ki Ifjúságát heveréssel tölti,
 Költségét kártyára, 's bujaságra költi,
 Ha arról valaha jót fogunk hallani,
 Akkor kell engemet hazugnak mondani.
 Minden Tanuló hát a' munkát szeresse,
 Mint álnok Syrent a' heverést meg-vesse.

L. J.

---

*Irta edgy Lakadalmi alkalmatosságra Budai Esaias
 Debretzenben 25-dik Augustusban 1787.*

U' kesek rendjei a' bölts Természetnek,
 'S szembe tűnőképpen ki-jelentettetnek,
 Minden részeiben e' roppant Világnak
 Mert példái vagynak edgy szép Társaságnak.
 Ha a' tiszta Egre szemeimet vetem
 Két Társnak hívségét mindgyárt szemlélhetem,
 A' nap nyújt a' Hóldnak bővséges Világot
 Efrásál, mikor az a' Tengerbe hágott.
 Ha méri a' földet szemem két tzirkalma
 Emelkedik ilyen példáknak fok halma.
 Ti hangyák kis testü de dólgos állatok
 Szép Társaságtokban híven meg-állatok,
 Méhek képi vagytok edgy Respublikának,
 Mellyben fok értelmek öfzve olvadának,
 Galambok 's Gerlitzék Társaság remeki
 Páros egyességek ki beszélhesse ki?
 Fénylik ez mind azok az állatok között,
 Mellyekbe okosság és elme költözött.
 Hasonló dísze van az olyan életnek,
 Mellyben két Személyek edgy testé tétetnek.

Mi-

Miként Hesperusnak tündöklő világa
Minden Társaságoknak eleibe hága,
Es ámbár a' többek nálla nagyobb testek
Fényeikre nézve tölle távol estek:
Úgy az minden egyéb Társaságok felett
A' szeretet leg-főbb egyesülése lett,
Es ámbátor kitsiny Társaság magában
Leg-meszszebb ki terjed szoros határában
Edgy férfi 's edgy Asszony öszve köttetése
Lett e' széles földnek meg-telleyesedése.
Edgy ilyen Társaság szült fok Társaságot,
Edgy ilyen pár hagyott számtalan Országot.
Ez ma-is ereje minden Nemzeteknek
Mint a' fundamentom az épületeknek,
A' ki azért ilyen Társ nem akar lenni
A' köz jót igyekszik erőtlenné tenni.,
Es a' természeti rendet háborgattya
Pufztulást keresvén meddő akarattya.
Ez az oka régen hogy meg-büntettettek
Valakik magános életet köverték.
Ellenben mindenkor nagy betsben tartattak.
A' Házasfág által öszve kaptsoltattak.
Felső tisztségekre ezek léphettenek
Mikor alig letek helyt a' nötelenek.
De ha ma jutalmok nintsen-is azoknak,
A' kiktől függ száma a' Társaságoknak.
A' Házasfág maga nem de nem jutalom?
Nem de nem ekeffég és fő nyugalom?
A' föld vetés nélkül mintedgy mezítelen
A' Tavasz virággal hág felyül a' Telen
A' Nap, a' nap nélkül tsupán tsak Ejszaka
Bátor mosolyogjon a' Hóldnak ajjaka.
A' Férfi-is tehát ékes tsak Társával
Ki hozzá köttetett a' Hitnek lantzával.

E' nél-

E' nélkül bár legyen Jószága 's mindene,
 De nintsen az, ami leg-inkább kellene
 Változik az idő, múlik a' Szerentse
 Te magadban élő! Szíved ez rettentse.
 Még lehet sz le kötött rabja az időnek,
 Hogy ha az ostromló esztendőök el-jönek.
 A' kinzó nyavalyák még rád tódúlhatnak.
 'S erős lábaidról ágyadba tsaphatnak,
 A' Hív Társ nem létét ekkor sírathatod,
 De tsak mérgefedik velle daganatod,
 Emberi forfodból talám ki-vétettél,
 Hogy segítség nélkül élhetővé lettél.
 Talán védelmeznek különös kegyelmek,
 Hogy nem rongálhatnak semmi vezzedelmek,
 Avagy nem közök-é mindennel a' bajok?
 A' nyomorúsággal edgyütt járó jajok?
 De őriz szerelme ajó Feleségnek,
 Az Ukálegónak bár mindenütt égne.
 Példa erre Társa Húgó Grótiusnak,
 A' kí pennájára méltó Liviusnak
 Ez terhes tömlötzben létebe férjének,
 A' midőn ladába könyveket vivének
 Es onnan a' tölle jól meg-olvastattak,
 Hasonló ladába vízfza hordattattak
 Abba, ama könyvek helyett férjét tette,
 'S maga a' tömlötzöt töltötte érte.
 Láts itt mind hűséget mind nagy okosságot,
 Láts edgy Feleségben álló bódogságot,
 De légyenek mások e' részben bódogok
 Bódog az, a' kiről most szóllani fogok.
Rhedei Lajos ez, Mársnak volt Vitéze,
 A' kit a' természet remeknek intéze.
Rhedei Lajos ez, kinek széretete
Károlyi Thréfián hatalmat vehete.

Óh bődög 's valóban áldott győzedelem,
Mellyben minden fegyver tsupán a' szerelem!
De ezen bődogság meg vagy on tetézve
Kálmáni Thrézia Virtusira nézve.
Mert mint a' nap midőn sugárit ofzlattya,
Külömbözéseket a' szem nem láthattya:
Úgy itt a' Virtusok ekképp tündöklének,
Hogy külömbözések köztök nem tettzének,
Ha személyét nézed tarthatod Nymfának,
Vagy az árnyékokban járó Diánnának,
Ekes erköltsében látod Lucretiát
Okos beszédében Surmanin Máriát.
Edgy szóval e' Dámán mint Kárbankulufok
Láttzanak Társához illendő Virtusok.
Óh bődög Tárfaság! óh tökéletes Pár!
A' mellyet edgyüvé egyenlő virtus zár,
A' melly egyeslég van a' test 's lélek között,
A' most itten ölzve két elmét kötözött
Edgy szív, edgy indulat, edgy itt az értelem,
Bár ha személyt nézek majd kettőnek lelem.
Most van hát valóban az öremnek helyye,
Melly a' víg hangokat az éig nevellye,
Most a' Hegyek 's Völgyek adjanak szózatot;
Mert *Ródeli* Lajos Hív Társhoz juthatott
Archimédes régen örvendett felette,
Az elegy aranyat hogy jól fel-vethette,
Most *Ródeli* Lajos tartatván Hymened
Sokkal inkább lehet néked örvendened,
Mert tiszta arany az a' mit fel-találtál
Fáradozásidon ilyen kintset váltál,
'S házafi életnek van dítsőflégére,
Hogy e' két személyben ennyi Virtus fére.
Kívánom-is Hírek repüljön el-meszze
Ditséretét példás életek terjeszize,

Hogy

Hogy így az idegen föld-is tsudálhassa,
Melly drága Tárfakat szült Piskólt és Kassa.

Boszszús - Álom.

Ute! sárga Morfeus? futna-ki a' szemed,
 Ű Száradjon ki minden sírjából tetemed.
 Miért szakasztád-el tülem az almomban,
 Kiért foházkodtam nappal fel-jártomban,
 Hogy mondanád-meg: ha az a' kit szeretek,
 Az enyim léssen-é? 's még vele élhetek.
 De óh Álom-Szűfiek, melly igen meg-tsalál
 Hozzám hív szívűhöz, melly hítetlen valál,
 Még szemem láttára máshoz ragasztottad,
 Almomban a' szívem' óh mint boszszontottad,
 Es ha talám hozzám jöttél volna reggel,
 En meg-étettelek volna fok méreggel.
 Oh már azt gondolom, hogy engem' nem szeret,
 Bánatimban alig ehetem kenyeret.
 Tsak azon hánykodom, hogy engem' meg-vetett,
 Az én Szívem-fele tám másba szeretett.
 Ha vagyon valaki, a' ki meg-fejtheti
 Almom': üzennye-meg, ha meg-üzenheti.

Egy Magyar Músátska a' Pindus Völgyében
 Tsak most fektzik vala himlők fekélyében,
 De lévén az Egek' kegyelmes kezében
 Meg-gyógyult már penna forog a' kezében.
 Ennek olly rakva volt himlővel ortzája,
 Hogy azt gondolhattad a' Jób mostohája,
 Még-is mint ártatlan Júhnak Baránkája
 Békével szenvedte kínnyát nyofzolyája.
 Már most, hogy által-ért a' kínok partyaról,
 'S hui a' meg-ért veres gyümöls a' fájáról.
 Örvendj Musám! örvendj! (nem fér több.)
